

SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

1. **De Staat der Nederlanden**, te dezen vertegenwoordigd door de minister van Economische Zaken, namens deze de Secretaris-Generaal de heer drs. M.R.P.M. Camps, hierna te noemen EZ;

2. **De Nationaal Coördinator Groningen**, de heer J.G.M. Alders;

en

3. **Nederlandse Aardolie Maatschappij BV**, te dezen vertegenwoordigd door de managing director, de heer ir. G. Schotman, hierna te noemen: NAM;

OVERWEGEN HET VOLGENDE,

- a) NAM is concessiehouder voor de aardgaswinning uit het Groningenveld.
- b) De Minister van Economische Zaken (hierna: "de minister") is beleidsverantwoordelijk voor de mijnbouw.
- c) De aardgaswinning veroorzaakt aardbevingen die schade tot gevolg hebben.
- d) In het bestuursakkoord Vertrouwen op Herstel en Herstel van Vertrouwen van 17 januari 2014 en het aanvullend bestuursakkoord van 9 februari 2015 zijn tussen de betrokken overheden afspraken gemaakt over de aanpak van de aardbevingsproblematiek in Groningen. NAM heeft destijds de afspraken uit het bestuursakkoord van 17 januari 2014 onderschreven, tevens heeft NAM bij brief van 9 februari 2015 een reactie gegeven op het aanvullend bestuursakkoord.
- e) De minister heeft op 1 mei 2015 besloten tot instelling van de Nationaal Coördinator Groningen (hierna: "NCG"). De NCG is belast met het bevorderen van de totstandkoming en uitvoering van het Programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen om de veiligheid en leefbaarheid in het aardbevingsgebied te bevorderen.
- f) Deze samenwerkingsafspraken hebben tot doel de aanpak van de aardbevingsproblematiek te versnellen en te verbeteren door middel van publieke regie. Partijen zullen zich daartoe inspannen overeenkomstig deze samenwerkingsafspraken.
- g) Hiertoe zijn afspraken nodig over de rolverdeling tussen NAM en de NCG, die de aansprakelijkheden van partijen onverlet laten.
- h) Partijen hebben verkend hoe de samenwerking ten aanzien van de onderwerpen uit het bestuursakkoord van 17 januari 2014 kan worden vormgegeven. Over de samenwerking ten aanzien van eenvoudige en complexe schade en versterken zijn concrete afspraken gemaakt.
- i) Aan de samenwerking tussen partijen wordt in deze samenwerkingsafspraken invulling gegeven.

SPREKEN HET VOLGENDE AF,

Artikel 1 Definities

In deze samenwerkingsafspraken en de daarbij behorende werkaafspraken en protocollen (bijlagen) wordt verstaan onder:

- a. de minister: de minister van Economische Zaken;
- b. de NCG: de nationaal coördinator Groningen;
- c. versterken: het met het oog op aardbevingsrisico bouwkundig versterken van gebouwen in het aardbevingsgebied;

- d. schadeafhandeling: de afhandeling van fysieke schade als gevolg van aardbevingen waarvoor NAM aansprakelijk is.

Artikel 2 Algemeen

1. NAM en EZ werken samen om het bestuursakkoord Vertrouwen op Herstel en Herstel van Vertrouwen van 17 januari 2014 en het aanvullend bestuursakkoord van 9 februari 2015 met inachtneming van de brieven van NAM van 17 januari 2014 en 9 februari 2015 te realiseren.
2. De NCG bevordert de aanpak van de aardbevingsproblematiek door coördinatie van de inzet van publieke partijen en door vervulling van de in artikel 3, tweede lid genoemde rollen.
3. NAM geeft NCG de ruimte om de rol als beschreven in het tweede lid te vervullen.

Artikel 3 Rolverdeling schade en versterken

1. NAM is verantwoordelijk voor de afhandeling van schade en het versterken van gebouwen in het aardbevingsgebied.
2. De NCG vervult in de schade-afhandeling en de aanpak van versterken de volgende rol:
 - a. bij eenvoudige schade een monitorende rol;
 - b. bij complexe schade een bemiddelingsrol;
 - c. bij versterken een programmatische regierol.
3. Bij eenvoudige en complexe schade betreft NAM de NCG bij de inhoud van het schadeprotocol.
4. De NCG vervult deze rollen zoals beschreven in deze overeenkomst en de daarbij behorende bijlagen.
5. Wanneer de NCG dat voor de vervulling van zijn rol nodig acht, kan hij verzoeken om bij de NAM beschikbare expertise.

Artikel 4 Kwartaalgesprekken

1. Partijen voeren kwartaalgesprekken met elkaar over de voortgang en de samenwerking op het gebied van de aanpak van de aardbevingsproblematiek.
2. Partijen kunnen in onderling overleg een andere frequentie afspreken voor deze gesprekken.

Artikel 5 Evaluatie

Partijen evalueren de uitvoering en werking van deze samenwerkingsafspraken medio 2017. De resultaten van de evaluatie worden betrokken bij het overleg over de voortzetting van de samenwerkingsafspraken als bedoeld in artikel 12.

Artikel 6 Wijziging

1. Elke partij kan de andere partij verzoeken de samenwerkingsafspraken te wijzigen. De wijziging heeft de instemming van de andere partij.
2. Partijen treden in overleg binnen 4 weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere partij heeft meegedeeld.
3. De wijziging en de verklaring(en) tot instemming worden als bijlage aan de samenwerkingsafspraken gehecht.
4. Indien het wettelijk bewijsvermoeden gerelateerd aan schade door gaswinning in Groningen van kracht wordt, zal bezien worden in hoeverre aanpassing van deze samenwerkingsafspraken en de daarbij behorende bijlagen nodig is.

Artikel 7 Escalatie-overleg

1. Partijen treden met elkaar in overleg:
 - a. indien zich omstandigheden voordoen die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de samenwerkingsafspraken;
 - b. indien de uitvoering van de samenwerkingsafspraken naar het oordeel van een van de partijen niet naar tevredenheid verloopt;
 - c. indien een van de partijen daar om andere reden aanleiding toe ziet.
2. Het in het eerste lid bedoelde overleg vindt plaats binnen 2 weken nadat een partij de wens hiertoe aan de andere partij schriftelijk kenbaar heeft gemaakt.
3. Indien geen bevredigende oplossing wordt bereikt, zal binnen een redelijke termijn na het in het tweede lid bedoelde overleg, overleg plaatsvinden tussen de minister, de NCG en de managing director NAM.

Artikel 8 Opzegging

1. Elke partij kan de samenwerkingsafspraken met inachtneming van een opzegtermijn van 4 weken schriftelijk opzeggen, nadat het in artikel 7 bedoelde escalatie-overleg heeft plaatsgevonden of nadat de termijn voor het escalatieoverleg is verstreken.
2. Ingeval van beëindiging van de samenwerkingsafspraken krachtens opzegging is geen van de partijen jegens een andere partij schadeplichtig.

Artikel 9 Gegevensuitwisseling

Op de uitwisseling van gegevens is het Protocol Gegevensuitwisseling (bijlage x) van toepassing.

Artikel 10 Aansprakelijkheden van partijen

Deze samenwerkingsafspraken laten de aansprakelijkheden van partijen onverlet.

Artikel 11 Afdwingbaarheid

De samenwerkingsafspraken zijn niet in rechte afdwingbaar.

Artikel 12 Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze samenwerkingsafspraken treden in werking op 1 januari 2016 en gelden voor 2 jaar.
2. Na afloop van de in het eerste lid genoemde duur worden deze samenwerkingsafspraken telkens voor dezelfde duur voortgezet, tenzij een partij het met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk heeft opgezegd.
3. Partijen treden uiterlijk 6 maanden voor het verstrijken van de looptijd in overleg over voortzetting van deze samenwerkingsafspraken.

Artikel 13 Werkafspraken, protocollen en overige bijlagen

1. De volgende bij deze samenwerkingsafspraken behorende bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze samenwerkingsafspraken:

- Werkafspraken versterken (bijlage 1)
- Werkafspraken schade (bijlage 2)
- Reglement Arbitr Aardbevingsschade (bijlage 3)
- Protocol gegevensverstrekking (bijlage 4)

2. Aan deze samenwerkingsafspraken kunnen aanvullende werkafspraken, protocollen en andere bijlagen worden toegevoegd in overeenstemming tussen partijen.

Artikel 14 Toepasselijk recht

Op deze samenwerkingsafspraken is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN IN TWEEVOUD ONDERTEKEND,

Op [datum], te [plaats]

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

.....
drs. M.R.P.M. Camps
Secretaris-Generaal

Op [datum], te [plaats]

De Nationaal Coördinator Groningen,

.....
J.G.M. Alders

Op [datum], te [plaats]

Nederlandse Aardolie Maatschappij BV

.....
ir. G. Schotman
Managing Director

Addendum bij de samenwerkingsafspraken tussen de Staat der Nederlanden, de Nationaal Coördinator Groningen en de Nederlandse Aardolie Maatschappij BV

1. De NCG volgt in het Programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen het schadebegrip uit de novelle (Wet bewijsvermoeden gaswinning Groningen, zodra deze wet van kracht wordt: fysieke schade aan gebouwen en werken, die naar haar aard als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van dat mijnbouwwerk ontstaan is).
2. De NAM heeft bij brief d.d. 18 maart 2016 laten weten geen aanleiding te zien om het werkgebied van de NCG uit te breiden tot "mijnbouwschade", dus inclusief bodemdaling. Dit geldt ook voor de samenwerkingsafspraken.
3. De huidige afspraken voorzien in een rol voor de NCG in geval schade door bodemdaling en of andere oorzaken samen gaan met aardbevingsschade ("complexe schades").
4. De NCG zal de Commissie Bodemdaling en de Tcbb om advies vragen over de te hanteren indicatoren waarmee een "vermoeden" van het samen gaan van aardbevingsschade met bodemdaling kan worden getoetst. Deze adviezen dienen uiterlijk 30 juni 2016 beschikbaar te zijn.
5. Aan de hand hiervan kan dan worden bepaald in welke gevallen er sprake is van een redelijk vermoeden dat rechtvaardigt om aan de Commissie Bodemdaling een (voorlopige) uitspraak te vragen.
6. De NCG zal gesprekken voeren met andere partijen die een rol/verantwoordelijkheid hebben bij de afwikkeling van complexe schades (gemeenten, provincie, waterschappen, verzekeraars, hypotheekverstrekkers) om zich te binden aan de uitspraken van de Arbitrer Aardbevingsschade. Prioriteit gaat uit naar de waterschappen – gelet op de verantwoordelijkheid voor grondwaterpeilbeheer – en is er op gericht om tot conclusies te komen voor 30 juni 2016.
7. De Tcbb blijft beschikbaar als onafhankelijke escalatie voor bewoners. Indien advies van de Tcbb beschikbaar is voor de arbiter zal deze dit betrekken in de overwegingen.
8. Uitgangspunt is dat na 30 juni 2016 bij complexe schades, waarbij sprake is van een redelijk vermoeden van samenloop van aardbevingsschade met bodemdaling, de NCG de Commissie Bodemdaling zal verzoeken om een (voorlopige) uitspraak. De arbiter zal dit advies betrekken in de overwegingen.
9. In de tussentijd wordt in het kader van de bemiddelingsfunctie bij complexe schades met meerdere oorzaken per geval getracht om partijen zich te laten binden aan een eventuele uitspraak van de arbiter. Voor zover er sprake is van een vermoeden van bodemdaling als oorzaak van schade zal advies gevraagd worden aan de Commissie Bodemdaling.
10. Partijen verplichten zich om een en ander uiterlijk op 1 september 2016 in werking te doen treden. Indien andere partijen, primair de waterschappen, zich ook committeren aan de arbiter, kan de naam van de arbiter worden veranderd in Arbitrer Bodembeweging en kan de reikwijdte van de arbitrage worden uitgebreid tot de aansprakelijkheden van andere partijen.
11. In de arbitrage is NAM aansprakelijk voor schade als gevolg van aardbevingen. Schade als gevolg van andere oorzaken wordt in de arbitrage toegewezen aan de partij die daarvoor aansprakelijk is.

BIJLAGE 1 BIJ SAMENWERKINGSAFSPRAKEN NAM-EZ-NCG

Werkafspraken versterken

Fase	Gemaakte afspraken
Afspraken vooraf	<p>Voorbereiding in 2016 van het jaarplan voor 2017 en uitvoering van het jaarplan in 2017 gebeurt cf. de hier gemaakte afspraken. 2016 is een overgangsjaar i.v.m. de voorbereiding in 2015. Voorbereiding in 2015 van het jaarplan voor 2016 verloopt op basis van huidige overleggen tussen NAM en NCG, en nieuwe inzichten. Voor de uitvoering van het jaarplan in 2016 worden, op basis van een transitieplan, deze afspraken al zo veel mogelijk nagekomen. Er wordt in 2017 gezien of deze afspraken worden voortgezet.</p> <p>Het reduceren van het veiligheidsrisico is leidend in het jaarplan versterken, afgewogen tegen beschikbare capaciteit, maximaal mogelijke activiteiten per locatie en project (per tijdseenheid), en maatschappelijke acceptatie.</p> <p>Keuzes van de NCG in het concept-jaarplan kunnen vanuit maatschappelijke overwegingen afwijken van het risico-beeld. Dit moet dan wel inzichtelijk zijn en worden gemotiveerd.</p> <p>Mee te wegen speerpunten van NAM door NCG: maatregelen voor versterken zijn gericht op het reduceren van veiligheidsrisico's, noodzakelijk, redelijk, efficiënt en voorzien van prikkels voor innovatie.</p> <p>NAM financiert haar verantwoordelijkheid; dit is de basis van het jaarplan en de hierin opgenomen begroting. Ten aanzien van andere verantwoordelijkheden dan die van NAM moet financiering bij andere partijen worden gezocht (b.v. Nul op de Meter). NCG zal zich inspannen om andere partijen ook gecommitteerd te krijgen voor hun deel van de financiering/voor synergievoordelen.</p>
Stap 1: Opstellen concept jaarplan versterken ("programming")	<p>Gebiedsprioritering</p> <p>De NCG stelt een gebiedsprioritering op, op basis van de volgende in het publieke domein beschikbare en objectief verifieerbare gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none">- NAM risicobeeld: het risico-beeld wordt halfjaarlijks bijgesteld en in mei en november en beschikbaar gesteld aan NCG;- de meest recent gepubliceerde seismische dreigingskaart (PGA);- actuele data ten aanzien van woningtypologieën;- de van toepassing zijnde normering (NPR voor wonen, zorg en onderwijs);- de adviezen van de commissie Meijdam. <p>NCG organiseert jaarlijks een publieke review van deze gegevens.</p>

	<p>Opstellen concept-jaarplan NCG maakt een concept-jaarplan op basis van de gebiedsprioritering, risico, beschikbare capaciteit, maximaal mogelijke activiteiten per locatie en project (per tijdseenheid), maatschappelijke acceptatie en financieel kader van NAM en eventuele andere partijen.</p> <p>NCG maakt het concept-jaarplan met input van (maatschappelijke) stakeholders en in afstemming met diverse publieke partijen (rijk, gemeenten, provincie, etc.).</p> <p>Er is regelmatig contact tussen NCG en NAM bij het tot stand komen van het concept jaarplan.</p> <p>Inhoud concept jaarplan: Het concept-jaarplan van de NCG bevat een algemeen deel, concrete projecten en een indicatie van projecten die nog niet concreet genoeg zijn voor projectgoedkeuring. De opgave voor de NCG is een plan op te stellen met een praktisch haalbaar versterkingsdoel (jaardoel), waaraan alle betrokken partijen meewerken.</p> <p>Alvorens aan projecten in het jaarplan –of later- door NAM (of andere financiers) goedkeuring wordt gegeven, worden onder regie van NCG de volgende stappen doorlopen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. initieel plan van aanpak (incl. communicatieplan) b. voorlopig ontwerp & begroting versterkingsmaatregelen c. additionele elementen o.g.v aanvullende beleidsdoelen, inclusief financiering (derden) d. afspraken over kaders voor gesprekken NCG met betrokken partijen/eigenaren e. gesprekken en bereiken overeenstemming met betrokken partijen/eigenaren. f. ontwerp & begroting versterkingsmaatregelen en additionele elementen o.g.v. aanvullende beleidsdoelen (projectplan) ten behoeve van goedkeuring. <p>Projecten die bij het opstellen van het jaarplan nog onvoldoende concreet zijn kunnen indicatief worden benoemd in concept-jaarplan, maar moeten later (incl. budget) goedgekeurd worden door financiers.</p> <p>Er kunnen afspraken gemaakt worden over flexibiliteit tussen projectbudgetten om voortgang en realisatie van de projecten in het jaarplan te bevorderen.</p> <p>NCG maakt in het concept jaarplan inzichtelijk hoe aan de verschillende uitgangspunten is voldaan (o.a. reduceren veiligheidsrisico, noodzakelijkheid, redelijkheid, efficiëntie en voorzien van prikkels voor innovatie).</p> <p>Over de uitvoering van projecten met slechts een kleine versterkingscomponent worden in het jaarplan specifieke afspraken gemaakt.</p>
<p>Stap 2: Goedkeuring concept jaarplan versterken</p>	<p>Het concept-jaarplan versterken (inclusief budget) wordt in derde kwartaal van voorafgaand jaar ter goedkeuring voorgelegd aan financiers, waaronder NAM.</p>

	<p>Goedkeuring door NAM gebeurt aan de hand van de vooraf afgesproken uitgangspunten, te weten reduceren veiligheidsrisico's, noodzakelijk, redelijk, efficiënt en voorzien van prikkels voor innovatie.</p> <p>Goedkeuring NAM vindt schriftelijk plaats na verzoek van NCG aan NAM om goed te keuren. Goedkeuring door NAM houdt in dat NAM cf. het jaarplan aan CVW uitvoeringsopdracht voor de goedgekeurde projecten zal geven.</p>
Stap 3: Vaststelling jaarplan versterken	Het jaarplan wordt in het derde kwartaal van voorafgaand jaar vastgesteld door de NCG.
Stap 4: Project uitvoeren	<p>NAM zet per goedgekeurd project een werkorder uit bij CVW.</p> <p>CVW maakt een uitvoeringsplan inclusief tijdsplan (rekening houdend met aan te vragen vergunningen) en maakt hierover afspraken met de eigenaar.</p> <p>NCG spant zich in – indien nodig – om te bemiddelen indien een project stagneert of niet van de grond komt (bijv. i.v.m. vergunningverlening). Voor zover nodig en mogelijk maakt NCG vooraf afspraken met betrokken partijen over hoe stagnatie kan worden verholpen.</p> <p>CVW brengt de projecten in uitvoering, onder (contractuele) verantwoordelijkheid van NAM. CVW is daarin verantwoordelijk voor uitvoeringsafstemming met publieke partners (gemeenten).</p> <p>Onderdeel van de contractuele relatie van NAM met CVW zijn aanvullende afspraken tussen NAM en CVW over het aanbesteden van werk (contract & procurement proces), de financiële administratie van het werk, en management van veiligheid en kwaliteit van uitvoering door CVW en de uitvoerende contractors. NAM en NCG overleggen per kwartaal over kritische prestatie-indicatoren (KPI's) die NAM met CVW afsprekt.</p> <p>CVW neemt de uitvoering van elk project ter hand in lijn met het uitvoeringsplan voor het project.</p> <p>CVW legt over haar functioneren verantwoording af aan NAM. NCG kan over het functioneren van CVW in overleg treden met NAM.</p>
Stap 5: Rapportages, evaluatie voortgang en eventuele wijzigingen lopende het jaar	<p>CVW rapporteert maandelijks aan NAM, NCG ontvangt een afschrift daarvan.</p> <p>In aanvang wordt verwacht dat er maandelijks gesprekken tussen NCG en NAM zijn over de voortgang. Als het proces en de voortgang goed lopen, kan dit worden teruggebracht tot gesprekken tussen NCG en NAM per kwartaal.</p> <p>In de gesprekken kan naast de voortgang ook worden besproken of er behoefte is aan flexibiliteit in budgetten en of er door onvoorziene omstandigheden wijziging van het jaarplan of de projectplannen nodig is.</p> <p>Redenen hiervoor kunnen o.a. zijn de totstandkoming of wijziging van andere regelingen of voorzieningen die invloed</p>

	<p>hebben op het jaarplan en de financiering hiervan (bijv. achterstallig onderhoud, opkoop etc.) of de halfjaarlijkse actualisering van het risicobeeld.</p> <p>Wijzigingen van het jaarplan of van projecten werkt NCG met CVW uit in overleg en met goedkeuring van de betrokken financiers.</p>
Evaluatie afspraken	Medio 2017 vindt evaluatie plaats met het oog op 2018 en verder.

BIJLAGE 2 BIJ SAMENWERKINGSAFSPRAKEN NAM-EZ-NCG

Werkafspraken schade (regulier en complex)

Reguliere schade	
Fase	Gemaakte afspraken
0. Afspraken vooraf	<p>Het schade-afhandelingsproces voor reguliere fysieke schade wordt per 1 januari 2016 aangepast:</p> <ul style="list-style-type: none">- Instelling Arbitrator Aardbevingsschade (EZ) en secretariaat (NCG);- Aanpassing NAM-Schadeprotocol (NAM en NCG);- Aanpassing werkinstructies voor expertises, inclusief kwaliteitseisen expertises en rapportages (NAM en NCG). <p>Er komt een onafhankelijk orgaan dat op laagdrempelige wijze knopen doorhakt over de vraag of er sprake is van aardbevingsschade en wat de hoogte van de schadevergoeding moet zijn (Arbitrator Aardbevingsschade). Het merendeel van de gevallen wordt opgelost na de eerstelijnsexpertise of na de contra-expertise. Niet alle gevallen komen echter na de contra-expertise tot een oplossing. Voor die gevallen is onafhankelijke, laagdrempelige en snelle geschillenbeslechting wenselijk. Ook in reguliere schadegevallen kan er behoefte bestaan bij eigenaren om hun zaak door een onafhankelijke partij te laten beoordelen. Voorstel is om volgens een 'rijdende rechter' model tot snelle, eenvoudige en onafhankelijke geschillenbeslechting te komen. Succes van deze regeling valt of staat met de wil van partijen om eruit te komen. Op elk moment staat voor de eigenaar de gang naar de burgerlijke rechter open.</p> <p>Indien voor het herstel van schade aan monumenten geen vergunning nodig is valt dit onder het proces voor reguliere schade, tenzij andere factoren maken dat sprake is van complexe schade.</p> <p>Schade aan woningen van woningcorporaties valt tevens onder het proces voor reguliere schade. Hetzelfde geldt voor panden van kleinere ondernemers en kleinere gebouwen met een publieke functie (bijv. gemeentehuis, dorps huis, etc.).</p> <p>NAM en NCG maken vooraf afspraken over kritische prestatie-indicatoren (KPI's) voor de schade-afhandeling door CVW. NAM geeft opdracht aan CVW met KPI's. NCG houdt zicht op het functioneren van CVW, door ontvangst van afschriften van de maandelijkse rapportage van CVW aan NAM. NCG evalueert met NAM per kwartaal het functioneren van CVW en de schadeafhandeling (NAM rapporteert aan NCG in kwartaalgesprekken). NCG kan informatie over schadeafhandeling benodigd voor uitvoering van zijn taak opvragen bij NAM. Bij informatie over individuele gevallen geldt</p>

	<p>dat NAM toestemming vraagt aan de eigenaar, conform het protocol gegevensuitwisseling.</p> <p>De Arbitrator Aardbevingsschade wordt na 2 jaar geëvalueerd. In het begin zal slechts NAM gebonden zijn aan de uitkomst van de arbitrage. Na evaluatie van de pilot of eerder als daartoe aanleiding is treden NAM, EZ en NCG in overleg om gezamenlijk te bepalen of en zo ja onder welke randvoorwaarden wordt overgegaan tot tweezijdig bindend maken van de uitspraken van de Arbitrator Aardbevingsschade gebaseerd op de ervaren laagdrempeligheid, snelheid en eerlijkheid van de geschillenbeslechting.</p>
1. Opstellen schadeprotocol	<p>CVW handelt fysieke schade aan gebouwen als gevolg van aardbevingen door gaswinning af volgens het schadeprotocol, dat door NAM wordt aangepast op de nieuwe situatie na consultatie van de Nationaal Coördinator Groningen, de Technische Commissie Bodembeweging ("TCBB") en de Onafhankelijke Raadsman.</p> <p>NCG organiseert met ingang van 2016 jaarlijks een brede evaluatie van het schade-afhandelingsproces (inclusief schadeprotocol en werkinstructies) met maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroepen. NCG en NAM bespreken naar aanleiding daarvan in hoeverre aanpassingen van het schade-afhandelingsproces nodig zijn.</p>
2. Schademelding	Eigenaar meldt schade bij CVW. Behandeling van de melding en expertise CVW op kosten NAM.
3. Eerstelijnsexpertise	Nadat CVW een schademelding heeft ontvangen, maakt een onafhankelijke schade-expert in opdracht van CVW een schaderapport waarin de vastgestelde schade, het verband met aardbevingen (causaliteit) en de geadviseerde herstmethode zijn beschreven. De expertise ziet op aardbevingsschade en niet op bouwkundig onderzoek. Als de expert funderingsschade vermoedt gerelateerd aan aardbevingen, wordt in overleg met CVW een nader onderzoek verricht door een deskundige.
4. Aanbod Eerstelijnsexpertise	Herstel van de schade zal worden aangeboden aan de eigenaar door CVW, in beginsel op basis van het rapport van de eerstelijnsexpert.
5. Contra-expertise	<p>Indien een eigenaar het niet eens is met de inhoud van het schaderapport, kan hij een contra-expertise laten uitvoeren, die door NAM wordt vergoed indien wordt voldaan aan de in de werkinstructies vastgestelde kwaliteitseisen. Deze contra-expertise kan alle onderdelen van het rapport van de eerstelijnsexpert betreffen. Nadat de contra-expertise beschikbaar is, bespreken de eerstelijnsexpert en de contra-expert de uitkomsten van de contra-expertise. Bevindingen van eerstelijnsexpert en contra-expert worden opgenomen in een akte van akkoord/dis-akkoord.</p> <p>Aanpassingen waarover tussen de eerstelijnsexpert en de contra-expert overeenstemming bestaat, worden doorgevoerd in het rapport van de eerstelijnsexpert.</p>

	<p>Indien de contra-expert extra schades constateert worden die besproken met de eerstelijns-expert. Indien de eerstelijns-expert het hiermee eens is worden de schades meegenomen als onderdeel van het rapport van de eerstelijns-expert.</p> <p>De contra-expertise ziet op aardbevingsschade en niet op bouwkundig onderzoek. Als de contra-expert nog niet door de eerstelijns-expert geïdentificeerde funderingsschade vermoedt, gerelateerd aan aardbevingen, kan in overleg met de eerstelijns-expert en CVW een nader onderzoek worden verricht door een deskundige.</p>
6. Aangepast aanbod na contra-expertise	<p>Het aanbod dat is gedaan op basis van de eerstelijns-expertise wordt gestand gedaan.</p> <p>Indien het rapport van de eerstelijns-expert in overeenstemming tussen de eerstelijns-expert en de contra-expert is aangepast, zal een aangepast aanbod aan de eigenaar worden gedaan. Voor zover er geen overeenstemming bestaat tussen de eerstelijns-expert en contra-expert, wordt dit in de akte van akkoord/disakkoord inzichtelijk gemaakt voor eigenaar.</p>
7. Geschilbeslechting	<p>Voor laagdrempelige geschilbeslechting met vertrouwen in de regio wordt een Arbiter Aardbevingsschade ingesteld, die een oordeel geeft over de vraag of er sprake is van aardbevingsschade en wat de hoogte van de schadevergoeding zou moeten zijn.</p> <p>Indien de eigenaar het niet eens is met het aangeboden schadeherstel na contra-expertise, bijvoorbeeld indien de schade-expert en de contra-expert het niet eens worden (ook over de reikwijdte van de expertises), kan de eigenaar of CVW, met instemming van de eigenaar, beslissen de zaak voor te leggen aan de Arbiter Aardbevingsschade. Voor elk geschil is een rapport van een eerstelijns-expert en contra-expert nodig voordat naar de Arbiter Aardbevingsschade kan worden gegaan.</p> <p>Indien de eigenaar de zaak niet binnen 6 weken na het opstellen van de akte van akkoord/disakkoord tussen de eerstelijns-expert en de contra-expert voorlegt aan de Arbiter Aardbevingsschade, kan CVW dat alsnog gedurende 2 weken doen met instemming van de eigenaar. De eigenaar of CVW (met instemming van de eigenaar) meldt de zaak bij de arbiter (middels een formulier) met toezending van de expertiserapporten (eerstelijns-expertise en contra-expertise) en kan extra stukken bijvoegen. De eigenaar gaat daarmee ook akkoord met een schouw (waarbij alle partijen aanwezig zullen zijn) en eventueel bezoek van een door de Arbiter Aardbevingsschade benoemde expert. Op het formulier wordt de omvang van het geschil aangegeven passend binnen de afspraken zoals die in dit document zijn vastgelegd. Indien het geschil niet, of niet alleen, de twistpunten tussen de eerstelijns-expert en de contra-expert betreft, moet op/bij het</p>

	<p>formulier worden aangegeven wat de (overige) geschilpunten zijn met betrekking tot aardbevingsschade.</p> <p>Indien een schademelding al voor advies aan de Tcbb is voorgelegd, kan de arbiter het bestaande advies van de Tcbb betrekken.</p> <p>NAM verplicht zich te participeren in de geschillenbeslechting indien de eigenaar de zaak meldt bij de Arbiter Aardbevingsschade.</p> <p>Uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade zijn niet bindend voor de eigenaar. NAM committeert zich in beginsel aan de uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade.</p> <p>De Arbiter Aardbevingsschade is een rechter of oud-rechter uit een poule geselecteerd door de Raad voor de Rechtspraak.</p> <p>De NCG voorziet in een secretariaat dat de Arbiter Aardbevingsschade bijstaat. Uitspraken worden zoveel mogelijk gestandaardiseerd. De Arbiter Aardbevingsschade is een laagdrempelige faciliteit, er zijn geen aanvangskosten.</p> <p>Binnen 2 weken na het aanhangig maken van de zaak wordt een Arbiter Aardbevingsschade uit de poule toegewezen door het secretariaat waarin de NCG voorziet of wordt de zaak niet-ontvankelijk verklaard. Binnen 1 week daarna kunnen partijen eenmalig aangeven bezwaar te hebben tegen de aangewezen Arbiter Aardbevingsschade, waarna binnen een week een nieuwe Arbiter wordt toegewezen.</p> <p>De Arbiter Aardbevingsschade gaat kijken ter plaatse (schouw) en biedt partijen de mogelijkheid om gehoord te worden. Indien de Arbiter ter plaatse nieuwe schades constateert, kan hij deze meenemen in zijn uitspraak door middel van een door hem ingeschakelde deskundige. De procedure bij de Arbiter Aardbevingsschade is laagdrempelig en partijen zijn niet verplicht gebruik te maken van juridische bijstand.</p> <p>Heldere kaders en werkafspraken over de Arbiter Aardbevingsschade worden neergelegd in een reglement. De kosten van de werkzaamheden van de Arbiter Aardbevingsschade worden voor 100% gedragen door EZ. De eigenaar betaalt niets.</p> <p>NCG stelt een poule van vertrouwenspersonen beschikbaar (geen juridische bijstand), voor schades waar NCG dat nodig acht.</p> <p>De procedure voor reguliere schade staat open voor natuurlijke personen. De procedure staat ook open voor eigenaren van panden van kleinere ondernemers en kleinere gebouwen met een publieke functie (bijv. gemeentehuis, dorpshuis, etc.).</p>
--	---

8. Uitspraak	<p>De Arbitrator doet uitspraak binnen 6 weken nadat de zaak aan hem is toegewezen. Verlenging van de termijn is mogelijk met toestemming van de eigenaar of indien de arbitrator een deskundige inschakelt.</p> <p>De uitspraak bevat in elk geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) de naam en de woonplaats van de Arbitrator; (b) de namen en de woonplaatsen van Partijen; (c) een weergave van het Geschil; (d) een kort overzicht van de Geschillenbeslechtsprocedure; (e) de Uitspraak; (f) de gronden voor de Uitspraak; (g) de dagtekening van de Uitspraak; (h) indien van toepassing: het rapport van de gebruikte rechtbankdeskundige. <p>Samenvattingen van de uitspraken zullen geanonimiseerd worden gepubliceerd op de website van de Arbitrator Aardbevingsschade.</p>
--------------	--

Complexe schade	
Fase	Gemaakte afspraken
0. Afspraken vooraf	<p>Het proces voor complexe schade wordt heringericht met een regierol voor de NCG zoals hieronder beschreven.</p> <p>Op dit moment ontstaat er vertraging bij de afhandeling van zogenaamde complexe schades. Vaak komt de vertraging doordat er meerdere problemen spelen: schade door andere oorzaken dan aardbevingen (die herstel en versterking in de weg kunnen staan), psychosociale problemen, asbest, monumentenstatus, financiële problemen, etc. Deze complexiteit bemoeilijkt oplossing en voortgang. Op dit moment zijn er vier of vijf 'toetsen' mogelijk in dit proces (eerste expertise, contra expertise, derde expert, TCBB en gang naar de rechter). Efficiëntie is gediend bij oplossing van zowel schade, bouwkundige problemen als andersoortige problemen in een en dezelfde procedure. Dit maakt de procedure voor de burger eenvoudiger (niet van het kastje naar de muur) en geeft meer kans op een succesvolle oplossing.</p> <p>NCG kan informatie over schadeafhandeling benodigd voor uitvoering van zijn taak opvragen bij NAM. Bij informatie over individuele gevallen geldt dat NAM toestemming vraagt aan de eigenaar, conform het protocol gegevensuitwisseling.</p>

	<p>Monumenten met vergunningplicht volgen het traject voor complexe schade, NCG kan bemiddelen m.b.t. kosten van herstel en vergunningverlening/monumentenproblematiek. De Arbiter kan geen uitspraak doen over vergunning/monumentenproblematiek.</p> <p>De Arbiter Aardbevingsschade wordt na 2 jaar geëvalueerd. In het begin zal slechts NAM gebonden zijn aan de uitkomst van de arbitrage. Na evaluatie van de pilot of eerder als daartoe aanleiding is treden NAM, EZ en NCG in overleg om gezamenlijk te bepalen of en zo ja onder welke randvoorwaarden wordt overgegaan tot tweezijdig bindend maken van de uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade gebaseerd op de ervaren laagdrempeligheid, snelheid en eerlijkheid van de geschillenbeslechting.</p>
1. Opstellen protocol complexe schade	<p>Door NAM en NCG tezamen wordt een protocol complexe schade (signalering en afhandeling) vastgesteld.</p> <p>Complexe schade:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Snelle oplossing niet mogelijk naar oordeel eerstelijnsexpert op basis van signaleringsmethodiek. <p>Indicatoren kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meerdere oorzaken van schade (niet enkel aardbevingsgerelateerd) zoals bouwkundige problemen, zettingsschades; - meerdere problemen (bijv. sociaal, psychisch, schrijnende situaties) die van invloed zijn op herstel van schade en/of communicatie; - meerdere partijen moeten bijdragen aan oplossing (eigenaar, overheden, NAM); - geen financiële draagkracht of bereidheid bij één van de partijen (excl. NAM) om niet-aardbevingsgerelateerde schade/problemen aan te pakken; - monument met vergunningplicht; - asbest sanering (woningen, boerderijen). <p>Er is een transitiefase nodig om benodigde capaciteit en kennis bij NCG op te bouwen.</p>
2. Schademelding	Eigenaar meldt schade bij CVW. Behandeling melding en expertise CVW op kosten NAM.
3. Expertise	<p>Soepele doorverwijzing door CVW naar NCG.</p> <p>Indien CVW (op basis van eerstelijnsexpertise) constateert dat er sprake is van een complexe schade neemt CVW de acuut noodzakelijke maatregelen en meldt CVW de schade bij de NCG.</p> <p>Bij de schademelding wordt altijd een eerstelijnsexpert ingeschakeld (conform Reguliere Schade).</p> <p>De eerstelijnsexpert signaleert dat er sprake kan zijn van complexe problematiek. (indien acuut probleem: meldt expert</p>

	<p>aan CVW, CVW neemt acute maatregelen en informeert NCG voor zover privacy dat toestaat)</p> <p>De eerstelijns-expert maakt een schaderapport op en stuurt dit met een situatiebeschrijving naar CVW.</p> <p>CVW constateert of het complex is en zo ja, stuurt door naar NCG. CVW vraagt akkoord aan bewoner/eigenaar voor doorgeleiding van de melding (en voor overdracht gegevens) aan de NCG. Als de bewoner/eigenaar hier niet mee akkoord gaat, blijft de zaak in behandeling van CVW.</p>
4. Bemiddeling	<p>Indien vaststaat dat er sprake is van een complexe schade, zal NCG met de betrokken partijen een oplossing zoeken (procesbegeleiding partijen om tot een gezamenlijk oplossing te komen).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NCG wijst casemanager toe. 2. Casemanager NCG toetst doorgeleiding met de criteria voor complexe gevallen (en verwijst indien nodig terug naar reguliere schadeafhandelingsprocedure van CVW). 3. Casemanager NCG doet een intakegesprek met de eigenaar ter inventarisatie van de problematiek en de betrokken partijen. 4. Casemanager voert vervolgggesprek(ken) met eigenaar om de benodigde informatie te verkrijgen om de overige partijen te kunnen betrekken in de oplossing. 5. Casemanager NCG spreekt met de betrokken partijen afzonderlijk, eventueel met eigenaar erbij, over een bijdrage aan een bemiddelingsvoorstel. 6. Casemanager kan CVW vragen bewoner te begeleiden/ontzorgen bij invullen formulieren etc. 7. Casemanager kan doorverwijzen naar de Commissie Bijzondere Situaties. 8. Casemanager bespreekt met eigenaar een bemiddelingsoplossing op basis van de bijdrage die betrokken partijen willen leveren. (eigenaar kan akkoord gaan --> afronding casus). <p>Bij akkoord over bemiddelingsoplossing, coördineert de casemanager de uitvoering door de betrokken partijen. Uitgangspunt is dat geen contante uitbetaling plaatsvindt.</p> <p>Complexe gevallen kunnen ook binnenkomen via inspecties (veiligheidsrisico in verband met bevingen), in plaats van via een schademelding. Dit valt nu onder de NAM taskforce complexe gevallen. Die gevallen stromen via CVW naar NCG voor bemiddeling.</p>
5. Geschilbeslechting	<p>Voor laagdrempelige geschilbeslechting met vertrouwen in de regio wordt een Arbiter Aardbevingsschade ingesteld, die een oordeel geeft over de vraag of er sprake is van aardbevingsschade en wat de hoogte van de schadevergoeding zou moeten zijn.</p>

	<p>Indien de eigenaar het niet eens is met de uitkomst van de bemiddeling, kan de eigenaar of CVW (met instemming van de bewoner/eigenaar) beslissen de zaak voor te leggen aan de Arbiter Aardbevingsschade.</p> <p>Indien de eigenaar de zaak niet binnen 6 weken na het bemiddelingsvoorstel voorlegt aan de Arbiter Aardbevingsschade, kan CVW dat alsnog gedurende 2 weken doen met instemming van de eigenaar.</p> <p>De eigenaar of CVW (met instemming van de eigenaar) meldt de zaak bij de arbiter (middels een formulier) met toezending van de expertiserapporten (eerstelijns- en eventuele contra-expertise) en kan extra stukken bijvoegen. De eigenaar gaat daarmee ook akkoord met een schouw (waarbij alle partijen aanwezig zullen zijn) en eventueel bezoek van een door de Arbiter Aardbevingsschade benoemde expert. Op het formulier wordt de omvang van het geschil aangegeven. Indien het geschil niet, of niet alleen, de twistpunten tussen de eerstelijns-expert en de (eventuele) contra-expert betreft, moet op/bij het formulier worden aangegeven wat de (overige) geschilpunten zijn passend binnen de afspraken zoals die in dit document zijn vastgelegd.</p> <p>Indien een schademelding al voor advies aan de Tcbb is voorgelegd, kan de Arbiter het bestaande advies van de Tcbb betrekken.</p> <p>NAM verplicht zich te participeren in de geschilbeslechting indien de eigenaar de zaak meldt bij de Arbiter Aardbevingsschade.</p> <p>Uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade zijn niet bindend voor de eigenaar. NAM committeert zich in beginsel aan de uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade. NCG probeert andere partijen die een rol hebben bij de afwikkeling van complexe schades (gemeenten, provincie, waterschappen, verzekeraars, hypotheekverstrekkers) zich te laten verbinden aan de uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade.</p> <p>De Arbiter Aardbevingsschade geeft een oordeel over de bijdrage die partijen die zich hebben verbonden aan de uitspraken van de Arbiter Aardbevingsschade moeten leveren.</p> <p>Heldere kaders en werkafspraken over de Arbiter Aardbevingsschade worden neergelegd in een reglement. De kosten van de werkzaamheden van de Arbiter Aardbevingsschade worden voor 100% gedragen door EZ. De eigenaar betaalt niets.</p> <p>De Arbiter Aardbevingsschade is een rechter of oud-rechter uit een poule geselecteerd door de Raad voor de Rechtspraak. NCG voorziet in een secretariaat dat de Arbiter Aardbevingsschade</p>
--	---

	<p>bijstaat. Uitspraken worden zoveel mogelijk gestandaardiseerd. De Arbiter Aardbevingsschade is een laagdrempelige faciliteit, er zijn geen aanvangskosten.</p> <p>Binnen 2 weken na het aanhangig maken van de zaak wordt een Arbiter Aardbevingsschade door het secretariaat waarin NCG voorziet uit de poule toegewezen of wordt de zaak niet-ontvankelijk verklaard. Binnen 1 week daarna kunnen partijen eenmalig aangeven bezwaar te hebben tegen de aangewezen Arbiter Aardbevingsschade, waarna binnen een week een nieuwe Arbiter wordt toegewezen.</p> <p>De Arbiter Aardbevingsschade hoort de eigenaar, de NCG casemanager, en, indien nodig, andere betrokken partijen en houdt een schouw ter plaatse. De Arbiter Aardbevingsschade komt tot een oordeel op basis van de juridische verplichtingen van partijen. Voor eigenaren moet vooraf helder zijn dat zwaartepunt bij bemiddeling ligt en dat de Arbiter Aardbevingsschade alleen uitspraak kan doen over de juridische verplichtingen van partijen.</p> <p>NCG stelt een poule van vertrouwenspersonen beschikbaar (geen juridische bijstand), voor schades waar NCG dat nodig acht.</p> <p>De procedure voor complexe schade staat open voor natuurlijke personen. De procedure staat ook open voor eigenaren van gebouwen van kleinere ondernemers en kleinere gebouwen met een publieke functie (bijv. gemeentehuis, dorps huis, etc.).</p>
6. Uitspraak	<p>De Arbiter Aardbevingsschade doet uitspraak binnen 6 weken nadat de zaak aan hem is toegewezen. Verlenging van de termijn is mogelijk met toestemming van de eigenaar of indien de Arbiter Aardbevingsschade een deskundige inschakelt.</p> <p>De uitspraak bevat in elk geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) de naam en de woonplaats van de Arbiter Aardbevingsschade; (b) de namen en de woonplaatsen van Partijen; (c) een weergave van het Geschil; (d) een kort overzicht van de Geschillenbeslechtsprocedure; (e) de Uitspraak; (f) de gronden voor de Uitspraak; (g) de dagtekening van de Uitspraak; (h) indien van toepassing: het rapport van de gebruikte rechtbankdeskundige.

	<p>Samenvattingen van de uitspraken zullen geanonimiseerd worden gepubliceerd op de website van de Arbiter Aardbevingsschade.</p> <p>Indien de eigenaar niet akkoord gaat met de uitspraak, kan hij/zij naar de rechter stappen.</p>
7. Transitie en evaluatie	<p>Stapsgewijze overdracht lopende complexe gevallen aan NCG. Streven: Nieuwe complexe gevallen vanaf 1 januari 2016 naar NCG.</p> <p>In kwartaalgesprekken tussen NCG, CVW en NAM wordt de voortgang/caseload besproken. Op 1 juli 2016 wordt het proces voor complexe schade (incl. protocol en Arbiter Aardbevingsschade) geëvalueerd.</p>

BIJLAGE 3 BIJ SAMENWERKINGSAFSPRAKEN NAM-EZ-NCG

REGLEMENT ARBITER AARDBEVINGSSCHADE

EERSTE AFDELING - ALGEMEEN

Artikel 1 - Definities

In dit reglement hebben de volgende woorden en uitdrukkingen de volgende betekenis:

- (a) "Reglement": Reglement Geschilbeslechting aardbevingsschade als gevolg van de Gaswinning in Groningen;
- (b) "Arbiter Aardbevingsschade": onafhankelijke adviseur geschilbeslechting op het gebied van aardbevingsschade als gevolg van de gaswinning in Groningen, benoemd in overeenstemming met het Reglement;
- (c) "Eigenaar": eigenaar van een gebouw met schade die gemeld is aan het CVW;
- (d) "CVW": Centrum Veilig Wonen;
- (e) "Partij(en)": de Eigenaar en Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V., vertegenwoordigd door CVW;
- (f) "Schade- expert": expert die in opdracht van het CVW in een expertiserapport:
 - de schade aan een gemeld gebouw vaststelt;
 - het causaal verband met de aardbevingen beoordeelt; en
 - in geval van aardbevingsschade voorschrijft hoe deze schade kan worden hersteld;
- (g) "Contra-expert": expert die in opdracht van de Eigenaar de onderdelen uit het expertiserapport van de Schade- expert waarmee de Eigenaar het niet eens is beoordeelt;
- (h) "Geschil": situatie waarin ofwel de Schade-expert en de Contra-expert het niet eens zijn over het onderzoek naar, de oorzaak van en/of de herstelkosten van de schade aan een gebouw van de Eigenaar, ofwel de Eigenaar het niet eens is met het aanbod voor schadeherstel door het CVW;
- (i) "Secretariaat": instantie die de Arbiter Aardbevingsschade administratief ondersteunt;
- (j) "Stukken": Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade, expertiserapporten van de Schade-expert en Contra-expert en het bericht met de uitkomst van het overleg tussen de Schade-expert en de Contra-expert;
- (k) "Minister": Minister van Economische Zaken;
- (l) "Uitspraak": oordeel van de Arbiter Aardbevingsschade over de oorzaak en de vergoeding van de gemelde schade;
- (m) "Geschilbeslechtingsprocedure": procedure die uitmondt in een Uitspraak;
- (n) "NCG": Nationaal Coördinator Groningen;
- (o) "Rechtbankdeskundige": deskundige met bouwkundige ervaring die is ingeschreven in het register van de Stichting Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen.

Artikel 2 – Arbiter Aardbevingsschade

1. Er zijn Arbiters Aardbevingsschade.

2. Een Arbiter Aardbevingsschade heeft tot taak met toepassing van dit Reglement Uitspraak te doen in een Geschil dat aan hem is voorgelegd.

Artikel 3 – Secretariaat

1. Arbiters Aardbevingsschade worden ondersteund door het Secretariaat.

2. Het Secretariaat verzorgt de communicatie tussen Partijen en een Arbiter Aardbevingsschade. Het Secretariaat zorgt ervoor dat Stukken en andere mededelingen aan de Arbiter Aardbevingsschade en zo nodig aan de andere Partij worden toegezonden.

3. Het Secretariaat is voor zijn werkzaamheden uitsluitend verantwoording schuldig aan de Arbiter Aardbevingsschade.

4. De NCG draagt zorg voor de bemensing van het Secretariaat.

Artikel 4- Correspondentie

1. Er is een digitaal Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade beschikbaar op [website Secretariaat], dat elektronisch kan worden verzonden naar het Secretariaat. Als de Eigenaar echter een papieren Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade wenst, stuurt zijn CVW-contactpersoon dit binnen 3 werkdagen na ontvangst van het verzoek daartoe naar de Eigenaar.

2. De Eigenaar mag Stukken en/of andere mededelingen naar keuze elektronisch of per post verzenden naar het Secretariaat. De Eigenaar mag de stukken ook afgeven bij het Secretariaat. Het CVW verzendt alle Stukken en/of andere mededelingen elektronisch naar het Secretariaat.

3. Als tijdstip waarop Stukken en/of andere mededelingen door het Secretariaat zijn ontvangen, geldt bij elektronische verzending het tijdstip waarop dergelijke documenten een systeem voor gegevensverwerking hebben bereikt waarvoor het Secretariaat verantwoordelijkheid draagt. Bij verzending per post geldt het tijdstip waarop de documenten ter post zijn bezorgd.

4. Als de Eigenaar op het Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade zijn e-mailadres opgeeft, zal het Secretariaat Stukken en/of andere mededelingen die voor de Eigenaar bestemd zijn elektronisch naar hem verzenden. Als de Eigenaar aankruist dat hij geen e-mail wil ontvangen, stuurt het Secretariaat hem de Stukken en/of andere mededelingen per post. Het CVW ontvangt alle Stukken en andere mededelingen elektronisch.

Artikel 5 - Termijnen

Tenzij dit Reglement anders bepaalt, begint een termijn bij elektronische verzending op de dag van verzending en begint een termijn bij verzending per post op de dag van ontvangst. De Arbiter Aardbevingsschade kan bepalen dat hiervan mag worden afgeweken.

Artikel 6 - Taal

De procedure wordt gevoerd in het Nederlands, tenzij Partijen met de Arbiter Aardbevingsschade iets anders afspreken.

Artikel 7 – Openbaarmaking

De Uitspraak van de Arbiter Aardbevingsschade wordt door middel van een samenvatting openbaar gemaakt op de website van het Secretariaat. De naam- en adresgegevens van de Eigenaar worden hierbij niet gebruikt.

TWEEDE AFDELING – GESCHILBESLECHTINGSPROCEDURE

Artikel 8 – Benoeming Arbiters Aardbevingsschade

1. Een Arbiters Aardbevingsschade wordt aangewezen op grond van zijn deskundigheid op het gebied van aansprakelijkheid voor schade en ervaring met het beslechten van geschillen en is onafhankelijk en onpartijdig.
2. De Raad voor de Rechtspraak draagt de Arbiters Aardbevingsschade voor.
3. De Minister benoemt een Arbiters Aardbevingsschade voor een periode van maximaal twee jaar. Een Arbiters Aardbevingsschade kan herbenoemd worden.
4. De Minister kan een Arbiters Aardbevingsschade ontslaan.
5. Als een Arbiters Aardbevingsschade een Geschil krijgt toegewezen en hij vermoedt dat er twijfel kan bestaan of hij in dat geschil onafhankelijk en onpartijdig kan oordelen, meldt hij dit binnen een week nadat het Geschil aan hem is toegewezen aan het Secretariaat. Het Secretariaat doet hiervan mededeling aan Partijen en wijst het Geschil vervolgens binnen een week toe aan een andere Arbiters Aardbevingsschade.

Artikel 9 – Geschilbeslechtsprocedure starten

1. Er kan in twee gevallen een Geschilbeslechtsprocedure gestart worden:
 - a) als de Schade-expert en de Contra-expert het niet eens zijn over het onderzoek naar, de oorzaak van en/of de herstelkosten van de schade aan het gebouw van de Eigenaar; of
 - b) als de Schade-expert en Contra-expert het wel met elkaar eens zijn, maar de Eigenaar het niet eens is met het aanbod tot schadeherstel van het CVW.
2. De Eigenaar heeft zes weken de tijd om de Geschilbeslechtsprocedure te starten. Deze termijn begint de dag na ontvangst door de Eigenaar van het bericht dat de Schade- expert en de Contra-expert het niet eens zijn over het onderzoek naar, de oorzaak van en/of de herstelkosten van de schade. Als de Schade -expert en Contra-expert het wel eens zijn geworden, begint de termijn van zes weken op de dag nadat de Eigenaar het aanbod van CVW tot schadeherstel heeft ontvangen. Als de Eigenaar niet binnen zes weken een Geschilbeslechtsprocedure start, heeft het CVW na afloop van die zes weken twee weken de tijd om de Geschilbeslechtsprocedure alsnog te starten. Het CVW moet de Eigenaar wel vragen of hij het eens is met het starten van die procedure. Als dit niet zo is, kan het CVW geen Geschilbeslechtsprocedure starten.
3. De Geschilbeslechtsprocedure wordt gestart door de ontvangst van het ingevulde Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade en de Stukken door het Secretariaat. Het Secretariaat zendt de Stukken toe aan Partijen.
4. Het Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade moet volledig en naar waarheid worden ingevuld en daarop moet duidelijk worden aangegeven waar het Geschil over gaat.
5. Het Secretariaat bevestigt de ontvangst en de ontvangstdatum van het Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade en de Stukken aan de Eigenaar en het CVW.
6. Het Secretariaat toetst vervolgens of er sprake is van een Geschil waarin een Arbiters Aardbevingsschade volgens het Reglement Uitspraak kan doen. Dit betekent dat het Secretariaat kijkt of:
 - a) het Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade volledig is ingevuld;
 - b) de Eigenaar zijn klacht had aangemeld bij het CVW;
 - c) de schade vervolgens beoordeeld is door zowel een Schade-expert als een Contra-expert;

- d) de Eigenaar bericht heeft ontvangen van de uitkomst van het overleg tussen de Schade-expert en de Contra-expert en zo ja, wanneer;
- e) indien de Schade-expert en Contra-expert het eens waren, of en zo ja, wanneer, CVW een aanbod tot schadeherstel heeft gedaan; en
- f) indien de Geschilbeslechtsprocedure op initiatief van het CVW is gestart, of de Eigenaar het daarmee eens is;
- g) er niet eerder een Uitspraak is gedaan waardoor de zaak is beëindigd.

7. Binnen één week na dagtekening van de mededeling dat het Secretariaat een Aanmeldingsformulier Geschil Aardbevingsschade heeft ontvangen, deelt het Secretariaat aan Partijen mee of het Geschil volgens het Reglement in aanmerking komt voor behandeling door een Arbitrator Aardbevingsschade. Zo ja, dan wordt de omvang van het Geschil bevestigd en aangegeven welke Arbitrator Aardbevingsschade zich over het Geschil zal buigen en verzoekt het Secretariaat het CVW om binnen twee weken zijn standpunt kenbaar te maken. Indien het CVW de geschilbeslechtsprocedure is gestart verzoekt het Secretariaat de Eigenaar om binnen twee weken zijn standpunt kenbaar te maken.

8. Het Secretariaat neemt contact op met Partijen, zodat in onderling overleg een datum kan worden vastgesteld voor een onderzoek aan het gebouw van de Eigenaar en een hoorzitting. De Arbitrator Aardbevingsschade bepaalt de plaats van de hoorzitting zoveel mogelijk in overleg met Partijen.

9. De Arbitrator Aardbevingsschade doet in beginsel binnen zes weken na zijn aanwijzing Uitspraak aan Partijen. De Arbitrator Aardbevingsschade mag deze termijn met een redelijke termijn verlengen als hij inschakeling van een Rechtbankdeskundige nodig vindt. Verlenging van de termijn van zes weken is verder mogelijk met toestemming van de Eigenaar. Het Secretariaat zendt de Uitspraak op de dag van de Uitspraak naar Partijen.

Artikel 10 – Toepassing Reglement bij bemiddelingstraject onder regie NCG

Als Partijen deelnemen aan een bemiddelingstraject onder regie van de NCG, is dit Reglement van overeenkomstige toepassing, maar hoeft er geen Contra-expert betrokken te zijn geweest voordat de Arbitrator Aardbevingsschade Uitspraak mag doen. De termijn voor het instellen van de Geschilbeslechtsprocedure begint dan op de dag nadat Partijen het bemiddelingsvoorstel van de NCG ontvangen hebben. Als het bemiddelingstraject niet uitmondt in een bemiddelingsvoorstel, begint de termijn te lopen op de dag nadat de Partijen bericht van de NCG hebben ontvangen dat het bemiddelingstraject voortijdig is beëindigd. Als andere deelnemers aan het bemiddelingstraject onder regie van de NCG zich vooraf verbinden aan de Uitspraak, worden zij voor de toepassing van het reglement ook beschouwd als Partij.

Artikel 11 - Rechtbankdeskundige

1. Een Arbitrator Aardbevingsschade mag ervoor kiezen om zich gedurende de Geschilbeslechtsprocedure te laten bijstaan door een Rechtbankdeskundige.
2. De betreffende Rechtbankdeskundige is onafhankelijk en onpartijdig voor wat betreft zijn werk voor de Arbitrator Aardbevingsschade.
3. Als er gebruik wordt gemaakt van een Rechtbankdeskundige, brengt deze schriftelijk rapport uit aan de Arbitrator Aardbevingsschade. Het concept-rapport wordt voor commentaar aan Partijen voorgelegd, waarna de deskundige een definitief rapport opmaakt. Dit rapport zal aan de uitspraak van de Arbitrator Aardbevingsschade worden gehecht.

Artikel 12 - Onderzoek aan het gebouw van de Eigenaar

De Arbitrator Aardbevingsschade verricht een onderzoek aan het gebouw van de Eigenaar dat de Schade-expert en de contra-expert hebben onderzocht. Als hij zich laat bijstaan door een Rechtbankdeskundige, komt deze mee. Partijen mogen aanwezig zijn bij dit onderzoek

Artikel 13 - Hoorzitting

1. De Arbiter Aardbevingsschade houdt een besloten hoorzitting, waar Partijen worden gehoord en de gelegenheid krijgen hun standpunt uit te leggen. De Eigenaar is hierbij als eerste aan de beurt.

2. Een Eigenaar verschijnt in persoon.

3. Een Partij mag zich altijd laten bijstaan door een advocaat of iemand anders aan wie hij die taak toevertrouwt en die hij daartoe heeft gemachtigd.

4. Als een Partij of een ingeschakelde Rechtbankdeskundige niet fysiek aanwezig kan zijn bij de hoorzitting, kan de Arbiter Aardbevingsschade bepalen dat die Partij of die Rechtbankdeskundige door middel van een elektronisch hulpmiddel de hoorzitting mag bijwonen.

Artikel 14 - Secretaris

Op verzoek van de Arbiter Aardbevingsschade kan het Secretariaat per geschil een jurist als secretaris van de Arbiter Aardbevingsschade benoemen.

Artikel 15 – Technische assistentie, tolk

De Arbiter Aardbevingsschade kan bij de hoorzitting technische assistentie inroepen en voorzieningen treffen voor de aanwezigheid op de zitting van een tolk.

Artikel 16 – Beëindigen Geschillenbeslechtsprocedure voordat dat er Uitspraak is gedaan

1. De Eigenaar kan de Geschilbeslechtsprocedure op ieder moment beëindigen, ook als er nog geen Uitspraak is gedaan.

2. Als de Eigenaar de Geschilbeslechtsprocedure wil stopzetten voordat er Uitspraak is gedaan, meldt hij dit aan het Secretariaat door middel van het daarvoor bestemde formulier op [website Secretariaat], of door middel van aangetekende post. Het Secretariaat bevestigt de ontvangst van het bericht aan de Eigenaar en zorgt ervoor dat het CVW en de Arbiter Aardbevingsschade zo snel mogelijk op de hoogte worden gesteld van de stopzetting van de Geschilbeslechtsprocedure.

3. Wanneer de Eigenaar zonder bericht aan het Secretariaat niet aanwezig is bij de hoorzitting, kan de Arbiter Aardbevingsschade daaraan de gevolgen verbinden die hij redelijk acht. Indien hij beslist dat de Geschilbeslechtsprocedure per direct wordt beëindigd kan het Geschil niet opnieuw aanhangig worden gemaakt.

DERDE AFDELING – DE UITSPRAAK

Artikel 17 - Beslissingsmaatstaf

De Arbiter Aardbevingsschade beslist op grond van het Nederlands recht.

Artikel 18 - Ondertekening

De uitspraak wordt in viervoud op schrift gesteld en door de Arbiter Aardbevingsschade ondertekend.

Artikel 19 - Inhoud van de Uitspraak

De Uitspraak bevat in elk geval:

- (a) de naam van de Arbiter Aardbevingsschade;
- (b) de namen en de woonplaatsen van Partijen;
- (c) een weergave van het Geschil;
- (d) een kort overzicht van het verloop van de Geschilbeslechtsprocedure;

- (e) de Uitspraak;
- (f) de gronden voor de Uitspraak;
- (g) de dagtekening van de Uitspraak;
- (h) indien van toepassing: het rapport van de gebruikte rechtbankdeskundige.

Artikel 20 - Verbindende kracht van de Uitspraak

1. De Uitspraak is niet bindend voor de Eigenaar. Deze kan altijd beslissen om de zaak alsnog voor een inhoudelijke toetsing aan de rechter voor te leggen.
2. NAM houdt zich in beginsel aan de Uitspraak van de Arbiter Aardbevingsschade.

Artikel 21 - Verbetering van de Uitspraak

1. Een partij kan tot acht weken na de dagtekening van de Uitspraak de Arbiter Aardbevingsschade verzoeken een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere fout die zich voor eenvoudig herstel leent in de Uitspraak te verbeteren.
2. Een verbeterverzoek wordt ingediend bij het Secretariaat. Het Secretariaat doet zo spoedig mogelijk mededeling van het verbeterverzoek aan de Arbiter Aardbevingsschade en aan de andere Partij. De ander Partij kan binnen twee weken na dagtekening van die mededeling zijn mening geven over het verzoek. De Arbiter Aardbevingsschade meldt vervolgens binnen twee weken aan het Secretariaat of hij instemt met het verbeterverzoek, of dat hij het afwijst. Het Secretariaat doet vervolgens zo spoedig mogelijk mededeling van die beslissing aan Partijen.
3. De Arbiter Aardbevingsschade kan tot acht weken na de dagtekening van de Uitspraak aan het Secretariaat melden dat hij uit eigen beweging wil overgaan tot de verbetering van een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere fout die zich voor eenvoudig herstel leent. Voordat de Arbiter Aardbevingsschade daadwerkelijk overgaat tot de verbetering, stelt hij Partijen in de gelegenheid daarover via het Secretariaat hun mening te geven.
4. Als de Arbiter Aardbevingsschade de Uitspraak verbetert, dan wordt dit in een apart stuk vermeld. Dat stuk wordt geacht deel uit te maken van de Uitspraak. Het stuk wordt in viervoud opgesteld en bevat:
 - (a) de naam van de Arbiter Aardbevingsschade;
 - (b) de namen en de woonplaatsen van Partijen;
 - (c) een verwijzing naar de Uitspraak waarop het herstel betrekking heeft;
 - (d) de verbetering;
 - (e) de datum van de verbetering; en
 - (f) een ondertekening door de Arbiter Aardbevingsschade.
5. Het Secretariaat zorgt ervoor dat het in lid 4 bedoelde stuk zo spoedig mogelijk aan Partijen wordt gezonden.

VIERDE AFDELING - SLOTBEPALINGEN

Artikel 22 - Niet voorziene gevallen

In alle gevallen die niet zijn voorzien in dit Reglement moet worden gehandeld in overeenstemming met de geest van dit Reglement.

Artikel 23 - Beperking van aansprakelijkheid

De Arbitrator Aardbevingsschade, het Secretariaat en de eventueel benoemde secretaris en eventuele andere door (één van) hen in de zaak betrokken personen zijn noch contractueel noch buitencontractueel aansprakelijk voor eventuele schade door eigen of andermans handelen of nalaten of door gebruik van hulpzaken in of rond een Geschilbeslechtsingsprocedure, tenzij en voor zover dwingend Nederlands recht anders bepaalt.

Artikel 24 - Toepassing Reglement

Het Reglement is van toepassing in de vorm die het heeft op het tijdstip waarop de Geschilbeslechtsingsprocedure aanhangig wordt gemaakt.

BIJLAGE 4 BIJ SAMENWERKINGSAFSPRAKEN NAM-EZ-NCG

Protocol gegevensverstrekking tussen de Nederlandse Aardolie Maatschappij N.V en de Nationaal Coördinator Groningen

De Nederlandse Aardolie Maatschappij N.V. (hierna de NAM) en de Nationaal Coördinator Groningen (hierna de NCG), hierna gezamenlijk de partijen, onderkennen een gezamenlijk belang bij de uitvoering van het meerjarig Programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. Dit protocol gegevensverstrekking voorziet in het kader daarvan in afspraken inzake het verstrekken van persoonsgegevens.

Dit protocol ziet op het gedurende een overgangsperiode van zes maanden in voorkomende gevallen verstrekken van persoonsgegevens door de NAM aan de NCG, voor zover deze persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken van de NCG. Dit betekent dat, met inachtneming van het bij of krachtens de Wet bescherming persoonsgegevens bepaalde, het verstrekken van persoonsgegevens door de NAM aan de NCG geschiedt overeenkomstig dit protocol. Dit protocol laat de toepassing van de Wet bescherming persoonsgegevens onverlet.

Dit protocol gegevensverstrekking is geldend voor de periode vanaf 1 januari 2016. Partijen zullen nadere afspraken over gegevensuitwisseling uitwerken in een nieuw protocol. Met de vaststelling van dat nieuwe protocol vervalt dit protocol gegevensverstrekking.

PROTOCOL

1. In gevallen waarin de NCG persoonsgegevens verstrekt wil krijgen voor de uitvoering van zijn taken, kan de NCG de NAM daartoe verzoeken, onder opgave van redenen. Tussen de NAM en de NCG worden nadere afspraken gemaakt over de wijze waarop dit verzoek wordt ingediend.
2. NAM zal in beginsel de gevraagde persoonsgegevens verstrekken aan de NCG, maar niet voordat de betrokkene daartoe ondubbelzinnige toestemming heeft verleend. De NAM is verantwoordelijk voor en belast met het verkrijgen van deze ondubbelzinnige toestemming en de schriftelijke vastlegging hiervan.
3. In uitzonderingsgevallen kan de NAM besluiten de persoonsgegevens te verstrekken aan de NCG zonder dat daarvoor ondubbelzinnige toestemming is verleend door de betrokkene.
4. De NCG zal de van de NAM ontvangen persoonsgegevens verwerken met inachtneming van de wettelijke voorschriften, zoals opgenomen in de Wet bescherming persoonsgegevens.
5. De NCG zal de van de NAM verkregen persoonsgegevens niet verder verwerken op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn verkregen. Verdere verwerking van de persoonsgegevens voor statistische of wetenschappelijke doeleinden wordt niet als onverenigbaar beschouwd, indien de NCG de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden.